

enos Aires, enn í dag er tjóðarhetja, og kjakast verður enn um, hann nú var foddur í Fraklandi ella Uruguay. Frá 1929 til 1935 spældi hann við í nokkrum filmum, sum enn í dag verða vístir í argentinskum sjónvarpi.

Sum við so nógvum øðrum fólki við stjórnum, doyði Carlos Gardel í ungum árum. Í '35 var hann við í eini flogvanlukku í Kolumbia, men takkað veri uppfinningini av ljóðupptøkuni, tagnaði røddin ongantíð, og á hvørjum gøtuhorni í býnum siggjast myndir av Gardel, meðan hann nú sleppur at royna seg á fløgu.

Jú, tango er fyrst og fremst alskur og sorgblíðni, og í dag kanst tú vitja samkomur, ið savnast til tango-upplestur. Romantisk yrkingalist, ið verður notin, til morgunin finnur sær sess millum teir rúnarbundnu áhoyararnar.

Men kemur tú inn í ein hýrivogn í Buenos Aires, kann tað verða, at eitt lítið tár goymir seg í øðrum eyganum hjá sjaufförinum. Tá er tað Gardel, ið framførir tangorútmurnar og rørir hjartastreingirnar, og spyrst tú argentinarar, eru tað summir ið vilja vera við, at „hann syngur betur fyri hvønn dag, ið gongur“.

Opera, oksakjøt og reyðvín

Sum sagt er Buenos Aires ein sera europeiseraður býur, og frá tango fóru vit til Tchaikovski.

Í býnum ber nevniliga til at finna eina av heimisins fremstu operum, Teatro Colón, har vit vitjaðu „Eugenio Onieguin“, ið bleiv framförd hetta kvøldið. Eitt flott uppliving, sum vit lýddu á fyri ein tjugundapart av tí, sum tey bestu og fremstu sitiplássini kostaðu.

Sostatt ber til at liva lívið í Buenos Aires. Umframt tey stórvingnu musikalsku tilbøðini, er Argentina heimisins fimtstørsti vinframleiðari. Hóast hesa finu plasering, verða niggju tiggjundapartar av allari vinheystingini druknir í Argentina. Tað hevur onkur hagfrøðingur fingið til at vera, at hvør argentinari drekkur 48 litrar av víni um árið. Men her er talan um njóting, tí tað er sjáldsamt at siggja ávirkadar argentinarar.

Hetta setir sjálvandi sín dám á matskráirnar hjá teimum mongu restauratiónunum í býnum, sum eisini er kendur fyri sítt framúr góða oksakjøt, ið fær okkara bestu viðmæli - og tað er heldur ikki ein óvanlig sjón at siggja eina útstappaða kúgv úttan fyri eina tílka matstovu, ið bjóðar sínar rettir fram við stoltleika.

Frælsi og fólkaraði ikki sjálsagdir lutir

Men eru argentinarar stoltir av sínum rávörum, skalt tú

bara fara útum og spáka tær ein túr eftir teimum mongu gøtunum. Har finnur tú bæði stoltleika, ágrytni og ein farra av varni og verju. Fólk, ið verja tað, ið fyri fáum árum síðani var óhugsandi.

Tær nýtist ikki at ganga leingi, áðrenn tú fært ein faldara fyri og annan eftir í hondina frá ungfólki við eldhuga í eygunum. Gaman í, eru ikki allar av so stórum týðningi, men tað, ið hesir boðberararnir gera, er at brúka demokratið og tess møguleikar og framhjárættindi til fulnar.

Eftir ártíggjur við skiftandi stýrum og tíðarskeiðum við forfylging, er fólkaraðið als ikki nokur sjálffylgja. Mannarættindafelagsskapir vilja vera við, at eina trátítusund fólk blivu rænd, pínd og loyniliga tikin av døgum undir hernaðarstýringum í sjeitárunum.

Tað var ikki fyrr enn í 1983 - eftir kriggið um Islas Malvinas, her niðri má ein ikki siga Falklandsoyggjarnar - at stýrið fall eftir ósigurin ímóti tí ivaleyst óvæntaða aftursvarinum hjá Thatcher & co. Val bleiv útskrivað, sensurin varð avtikið, og fyri fyrstu ferð í suðuramerikanskari søgu blivu limir í eina hernaðarjuntu ákærdir og dømdir av einum rætti.

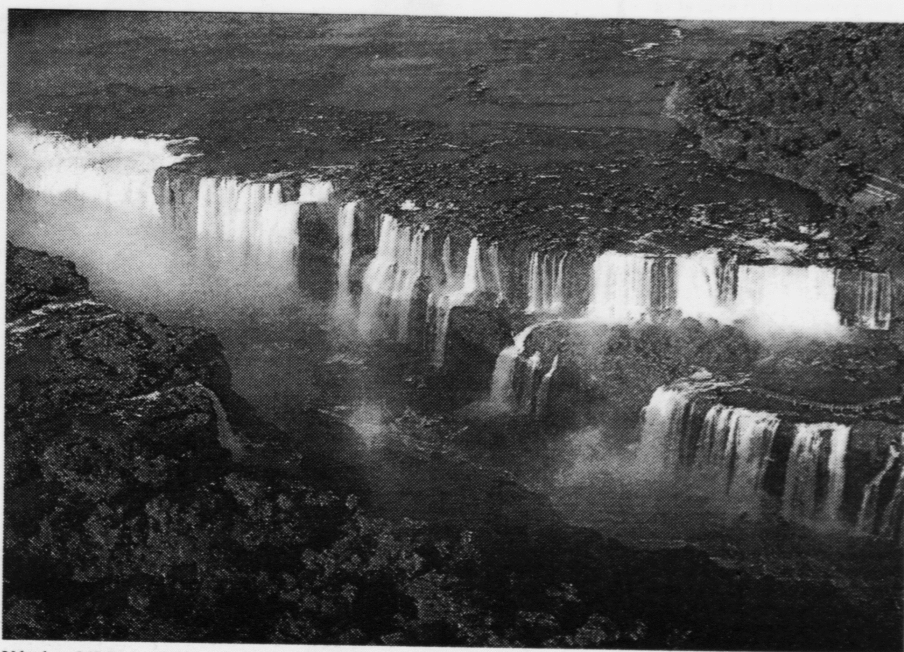
Síðani tá hevur militerið roynt at framt kvett triggar ferðir, men undirtøkan frá almenninginum hevur ongantíð verið nóg munadygg. Argentinarar hava nevniliga ikki gloymt, hvussu virðismikið talufrælsi og fólkaraði eru fyri eina tjóð, og ikki kann sigast annað, enn at tað var hugtakandi at mæta hesum ungu fólkunum, ið brúktu teirra møguleika, at byta tað, tey trúðu upp á, út millum fólk, eins og vóru tað traktatir við onkrum andaligum tíðindum.

Hetta fær ein ungan at hugsa. Ein ungan, sum kemur úr einum landi, við heimisins óvirknastu politisku umgannafeløgum, og úr einum kongaríki, har til ber at ironisera fólkaraði, sum vit hava sæð fyri ikki so langari tíð síðani. Jakob Haugaard hevði nevniliga ongan kjans havt í Argentina!

U2 og mammurnar

Enn í dag mótast mammur alment í Buenos Aires og krevja teirra hornvu synir aftur. Synir, sum hvurvu, meðan hernaðarstýrið ráddi fyri borgum.

Tíverri blivu vit ov stuttir at rokka eina konsert hjá heimsstjórnum U2, ið sjálvir kalla seg ein POP-bolk. Men meðan teir á konsertini í Buenos Aires spældu inniliga hittid, "One", komu hesar mammurnar inn á pallin. Well, hugskotið eigur Sting ivaleyst, men boðskapurin kundi ikki verið greiðari: Fortíðin og tey hornvu eru ikki gloymd!

Náttúrukið Iguazú við teimum kendu fossunum, sum eitast at vera teir størstu í heiminum

Avbyrgdir hinumegin á knøttinum

Men sum dagarnir gingu, var nóg mikið upplivað av stórbýarlívi.

Úr Buenos Aires koyrdu vit í 19 tímar upp til náttúrukið Iguazú. Har búgva eini níftantúsund fólk, so hetta var munandi bygðasligari enn í milliónahvúðastadnum.

Eitt tað fyrsta vit gjørdur, var at royna at ringja heim, men illa gekst í hond. Eftir at hava bíðað í tímar eftir at hava fingið samband, fólir ein rættiliga, hvussu langt vit eru heiman. Vit eru faktiskt staddir hinumegin á jørdini, hóast hetta er tørfari at ímynda sær, enn ein kundi trúð.

Eftir at hava sitið og prátað við fólk úr ymsum heimshornum á vallaraheiminum um kvøldið, varð farið til songar, og hetta bleiv ein heit nátt! Veðurlagið í Iguazú er nevniliga subtropiskt, og tá fleiri fólk sova í einum litlum rúmi við ongari air-condition, ja, so verður kvalið.

Men vit vaknaðu tó morgunin eftir, fóru undir eina kærkomna brúsu, og eftir enn eina vónleysa roynd at ringja heim til Føroya, gekk leiðin til Iguazúfossarnar, sum í vavi sigast at vera mætari enn sjálvt teir í Niagara. Hetta høvdu vit eisini sæð fram til í spenningi, og vit fingur so sanniliga eisini valuta fyri teir tilsamans 9 \$, sum atgongumerkið inn í sjálvt náttúrukið kostaði.

Tað eingin hevur sæð

Fyrst varð farið upp í eitt torn við snyrlatrappum, har til bar at lita oman yvir ein part av fossunum, sum ein longu kundi hoyra, tá ein kom gangandi ímóti sjálvum torninum.

Jú, hetta vóru stórsignar leiðir at ferðast á. Ræsur,

vóru gjørdar gjøgnum hendan subtropisku skógin ella frumskógin, og brýr vóru bygdar yvir um áirnar og yst úti við fossarnar. Og onkuntíð kom tað fyri, at ein helt fast í gyrðingina.

Otrúligt, at standa á eggini og siggja oman yvir og skoða fuglarnar, sum áttu sær reidur í berginum. Summir enná aftan fyri tey mongu tonsini og kubikmetrarnar av vatni, sum renna út av hvørt sekund, ið gongur, og ein fer at grunda um, tað nakrantíð er ella verður unnt mannaeygum at siggja lívið handan fossarnar.

Eisini bar til at skoða onkrar av fossunum úr neðra, ja, næstan standa beint undir hesum vátu náttúrukreftum, so at ein bleiv á kroppi, og tað var ringt hjá skilinum at fata hesar almiklu og ótróytligu orku og náttúrukreftir - at skilja hesar kreftir, rúmd og kanska duldu meg, hóast hon kanska kundi tykjast í so eyðsýnd.

Har londini hittast

Ein bergtakandi uppliving í einum øki, ið er so stórt, at ikki ber til, at siggja alt eftir einum degi og í einum landi. Sostatt máttu vit inn í ein nýggjan dag og inn í eitt annað land, skuldu vit siggja hetta stórsigna náttúrukið við øllum sínum

djórálívi frá øllum síðum. Tað er nevniliga í Iguazú, at tey trí londini Argentina, Paraguay og Brasilia mæta hvørjum øðrum, men hóast tað, sóu vit einki til, at teir mongu litfögru summarfuglarnir skuldu visa frampass, tá teir fóru yvir um tey politisku landamørkini.

Myndir: Theodor E. D. Olsen o. o.

Teldusnillingur: Svein W. Rasmussen

Um onkur hevur hug at skriva til teirra, so eru telduadressurnar: dhoydal@usa.net, theodor.olsen@usa.net, svein.w.rasmussen@usa.net, magnus.samuelson@usa.net, mass.hoydal@usa.net

